

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA
PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Chișinău, 6 aprilie 2006

STIMATE DOMNULE DE RATO,

Aș vrea să-mi exprim pe această cale susținerea pentru programul economic elaborat de Guvern în comun cu Banca Națională a Moldovei. Memorandumul Politicilor Economice și Financiare se bazează pe obiectivele pe termen mediu, stabilite în Strategia de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei (SCERS), și corespunde Planului de acțiuni Republica Moldova – Uniunea Europeană.

Memorandumul Politicilor Economice și Financiare este destinat să asigure stabilitatea macroeconomică, ceea ce reprezintă una din condițiile de bază pentru creșterea economică, și să promoveze reformele economice structurale, elaborate în scopul sporirii atractivității Republicii Moldova în calitate de destinație pentru investiții. Fără creștere economică este imposibil să realizăm obiectivele privind reducerea sărăciei, inclusiv Obiectivele Dezvoltării Mileniului pentru Moldova.

Realizarea aspirațiilor internaționale și europene ale Republicii Moldova depinde în mare măsură de capacitatea noastră de a ridica nivelul de viață și de a reforma instituțiile statului în conformitate cu standardele europene. Ținând cont de acest scop, doresc să-mi reafirm susținerea și pe viitor a reformelor economice menționate în Memorandumul Politicilor Economice și Financiare.

Cu profund respect,

Vladimir VORONIN

***DOMNULUI RODRIGO DE RATO
DIRECTOR GENERAL
FONDUL MONETAR INTERNAȚIONAL
Washington D.C. 20431
SUA***

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 2206/1-335

Chișinău «14» 04 2006

Domnului Rodrigo de Rato
Director General
Fondul Monetar Internațional
Washington, D.C. 20431
S.U.A.

Stimate Domnule de Rato,

În numele Guvernului Republicii Moldova și Băncii Naționale a Republicii Moldova, avem plăcerea de a Vă prezenta anexat la acest mesaj Memorandumul privind Politicile Economice și Financiare (MPEF). Principalele obiective pe termen mediu ale programului nostru sunt formulate în Strategia de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei (SCERS) și în Planul de Acțiuni Republica Moldova – Uniunea Europeană, având ca scop atingerea Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului. Aceste planuri implică crearea condițiilor pentru o creștere economică durabilă care include toate categoriile sociale și contribuie la reducerea sărăciei.

Întru susținerea programului nostru pe termen mediu, prin prezenta solicităm o înțelegere nouă pentru o perioadă de trei ani, în cadrul Facilității pentru Reducerea Sărăciei și Creșterea Economică, pentru suma totală de 80,08 milioane DST (sumă echivalentă cu 65% din cota-parte a Republicii Moldova). Solicităm ca primul transfer în cadrul acestei înțelegeri, în sumă echivalentă cu 11,44 milioane DST, să fie efectuat în urma aprobării noii înțelegeri în cadrul Facilității pentru Reducerea Sărăciei și Creșterea Economică de către Consiliul Executiv al FMI.

Considerăm că politicile incluse în MPEF anexat sunt adecvate pentru atingerea obiectivelor programului, dar suntem gata să întreprindem și orice alte măsuri care ar putea fi necesare pentru atingerea acestui scop. Ne vom consulta cu FMI referitor la adoptarea măsurilor respective, înainte de a revizui politicile incluse în MPEF, în conformitate cu politicile FMI referitor la acest tip de consultări.

Vom comunica FMI informația necesară pentru monitorizarea progresului în implementarea programului. Examinarea progresului va fi efectuată în comun cu FMI pe parcursul perioadei de implementare a programului, cu scopul evaluării politicilor de reforme macroeconomice și structurale și implementării programului Guvernului, precum și pentru atingerea unor înțelegeri noi, după necesitate. Prima examinare în comun se va axa pe progresul realizat pe parcursul primelor șase luni de implementare a programului și se preconizează că va avea loc până la finele lunii ianuarie a anului 2007.

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+373-2-237795

Fax:
+373-2-242696

Ne asumăm responsabilitatea pentru diseminarea MPEF și Memorandumului Tehnic de Înțelegere și autorizăm FMI să publice raportul de țară care va fi examinat de Consiliul Executiv.

Cu respect,

/s/

Vasile Tarlev
Prim-Ministru
Guvernul Republicii Moldova

/s/

Leonid Talmaci
Guvernator
Banca Națională a Republicii Moldova

Anexe: Memorandum privind Politicile Economice și Financiare
              Memorandumul Tehnic de Înțelegere

MEMORANDUMUL CU PRIVIRE LA POLITICILE ECONOMICE ȘI FINANCIARE

A. Introducere

1. În ultimii patru ani, performanța puternică a creșterii economice din Moldova a marcat trecerea de la un deceniu de declin economic și agravare a sărăciei la o etapă de ascensiune economică și îmbunătățire a standardelor de viață. În perioada anilor 2001-2004, PIB real s-a majorat cu peste 30 procente și rata sărăciei absolute s-a redus cu 41 procente, constituind 27 procente în anul 2004. Inflația, chiar dacă puțin mai mare decât obiectivele propuse, determinată atât de factori externi, cât și interni, a fost menținută la un nivel sub zece procente. Cursul de schimb al monedei naționale a rămas stabil, iar rezervele Băncii Naționale au crescut considerabil. Creșterea economică robustă, cât și stabilirea limitelor prudente la împrumuturile externe a permis reducerea raportului datoriei publice și a datoriei garantate de stat de la 79 procente din PIB în 2000 la cca. 33 procente din PIB în 2005.
2. Aceste realizări au devenit posibile în contextul menținerii unor politici fiscale prudente, având drept scop îmbunătățirea administrării fiscale. Veniturile fiscale în perioada anilor 2001-2005 au crescut cu mai mult de 6 puncte procentuale din PIB. Cu toate că începând cu anul 2002, cotele impozitului pe venitul persoanelor fizice și juridice au fost reduse treptat, încasările pe aceste tipuri de impozite, atât în valoare nominală cât și în valoare reală, au continuat să crească.
3. În pofida realizărilor evidente, nivelul PIB-ului pe cap de locuitor rămâne a fi în continuare scăzut, în timp ce standardele de viață sunt net inferioare celor din Uniunea Europeană. Aceasta a determinat o emigrare masivă a forței de muncă, fenomen care impune noi probleme atât de ordin social, cât și de ordin macroeconomic. Conform datelor recensământului din 2004, cca. 371 mii (19 procente din forța de muncă) cetățeni ai Moldovei se aflau la lucru peste hotarele țării. Volumul remitențelor, estimat la aproximativ 30 procente din PIB, stimulează creșterea consumului și, totodată, complică promovarea politicii monetare și valutare eficiente. Concomitent, fenomenul emigrării afectează sustenabilitatea sistemului de pensionare, prin faptul că duce la diminuarea bazei de formare a primelor de asigurare socială obligatorie.
4. În conformitate cu obiectivele formulate în Strategia de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei (SCERS) și în Planul de Acțiuni Republica Moldova – Uniunea Europeană, Guvernul și Banca Națională își asumă angajamentul de a promova creșterea economică bazată pe sporirea productivității și a competitivității producției autohtone. În aceasta ordine de idei, Guvernul va depune eforturi necesare pentru accelerarea ritmului reformelor structurale care să conducă la asigurarea unei creșteri economice durabile, bazate pe sporirea investițiilor în sectorul privat, stimularea concurenței, eficientizarea administrației publice și ameliorarea mediului de afaceri.
5. Întru realizarea acestei agende de reformare ambițioase, Guvernul Republicii Moldova contează pe suportul tehnic și financiar din partea comunității internaționale.

B. Evoluții macroeconomice recente

6. Pe parcursul anului 2005 au fost menținute stabilitatea macroeconomică și creșterea robustă. PIB-ul real a înregistrat o creștere de cca. 7 procente, iar nivelul inflației a înregistrat o reducere până la 10 procente (decembrie 2004 comparativ cu decembrie 2005). A fost menținută politica fiscală austeră, veniturile acumulate la bugetul public național au crescut cu cca. 3 puncte procentuale din PIB în comparație cu anul 2004. Excedentul bugetului public național a crescut cu cca. 1½ procent din PIB, parțial datorită faptului că Guvernul a deschis un cont special de acumulare a mijloacelor financiare destinate diminuării arieratelor la plata datoriei externe față de creditorii-membri ai Clubului de la Paris. Mai mult ca atât, în anul 2005, Guvernul a inițiat, pentru prima dată după obținerea independenței, procesul de rambursare a creditelor interne obținute anterior de la Banca Națională a Moldovei (în sumă de 127 mil. Lei, sau 0,3 procente din PIB).
7. Procesul de elaborare a bugetului s-a îmbunătățit grație implementării cadrului de cheltuieli pe termen mediu (CCTM) și elaborării unei sinteze de estimări a bugetului public național consolidat, care cuprinde bugetul de stat, bugetele unităților administrativ-teritoriale, bugetul asigurărilor sociale de stat și fondurile obligatorii de asistență medicală, precum și fondurile extrabugetare. În scopul extinderii bazei fiscale, au fost eliminate facilitățile fiscale acordate la plata TVA în agricultură, pentru importul și livrarea pesticidelor și îngrășămintelor minerale, utilajului, tehnicii și pieselor de schimb. La medicamente în locul scutirii a fost introdusă cota TVA de 8 procente.
8. În lipsa finanțării externe pentru susținerea bugetului, cheltuielile pentru deservirea datoriei externe au devenit o povară serioasă pentru buget, ajungând la 40 procente din veniturile bugetului de stat. Pe parcursul anilor 2003-2005, bugetul public național a înregistrat excedente primare în mărime de cca. 2½ procente din PIB, iar indicatorii datoriei externe s-au îmbunătățit semnificativ. Deși datoriile externe față de creditorii comerciali și față de unii din creditorii oficiali bilaterali au fost achitate, totuși Guvernul nu a fost în stare să recurgă la achitarea sumei principale sau să achite datorii față de creditorii-membri ai Clubului de la Paris.
9. Principala provocare a politicilor monetare pe parcursul anului 2005 a fost diminuarea presiunii fluxului de valută străină. Aceste fluxuri de valută străină au fost alimentate în cea mai mare parte din remitențe și au produs un impact simțitor asupra nivelului inflației și a cursului de schimb. Pe parcursul anului 2005 s-a menținut o presiune în sensul aprecierii cursului de schimb a monedei naționale. Ca urmare, BNM a fost nevoită să depună eforturi considerabile pentru a readuce nivelul inflației de la aproximativ 15 procente în primul trimestru la o cifră sub zece procente la sfârșitul anului (în pofida majorării semnificative a prețurilor în sectorul energetic).
10. BNM a menținut un regim flotant a cursului de schimb și a intervenit pe piața valutară doar în scopul neadmiterii fluctuațiilor excesive a monedei naționale. Pe parcursul anului 2005, cursul real al monedei naționale a înregistrat o apreciere cu 2,4 puncte procentuale comparativ cu luna decembrie 2004. Rezervele valutare au sporit cu aproape 130

milioane dolari SUA la sfârșitul lunii decembrie 2005, acoperind circa 2,2 luni de import prognozat.

11. Între timp, vulnerabilitatea externă a țării a continuat să se accentueze. Preponderent, datorită impactului produs de majorarea prețurilor la resursele energetice, deficitului balanței comerciale pe parcursul anului 2005 a crescut cu aproape 9 puncte procentuale din PIB. Această deteriorare a fost parțial compensată din contul altor articole, determinând o creștere a deficitului contului curent cu cca. 4 puncte procentuale din PIB. Gradul de diversificare a piețelor la export rămâne destul de redus, ceea ce demonstrează dependența continuă de piețele tradiționale ale CSI, care în anul 2005 au absorbit cca. 51 procente din totalul exporturilor din Republica Moldova (piețele UE au absorbit doar cca. 30 procente). Relațiile comerciale au fost, de asemenea, complicate pe parcursul anului 2005, datorită restricțiilor impuse de Federația Rusă la importurile de carne și a produselor agricole din Moldova.

12. Pe parcursul ultimilor ani a fost menținută stabilitatea sectorului bancar. În baza aprecierii date de misiunea FSAP din 2004, Parlamentul a adoptat modificările și completările la Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei și Legea Instituțiilor Financiare în scopul racordării mai bune a acestor legi cu prevederile directivelor bancare ale Uniunii Europene și practicilor moderne în domeniul activității băncilor centrale. Misiunea FSAP a ajuns la concluzia că indicatorii de stabilitate a sectorului financiar sunt suficient de durabili și că, în linii generale, Moldova respectă principiile de bază ale Comitetului Basel pentru o supraveghere bancară efectivă. În general, sectorul bancar demonstrează niveluri impresionante de venituri, capitalizare și lichiditate, cât și un nivel redus de active neperformante. Diversele teste analitice și de stres aplicate de BNM nu au depistat vulnerabilități sistemice în cadrul sectorului bancar.

C. Obiectivele programului

13. Obiectivele de bază ale programului Guvernului pe termen mediu sunt formulate în Strategia de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei (SCERS) și în Planul de Acțiuni Republica Moldova – Uniunea Europeană, având ca scop atingerea Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului. Aceste planuri presupun crearea condițiilor pentru asigurarea unei creșteri economice durabile și cuprinzătoare în scopul reducerii sărăciei în Moldova.

14. Guvernul este conștient că la moment consumul reprezintă sursa majoră a creșterii PIB, în timp ce creșterea productivității urmează să devină forța motrică a creșterii. La rândul ei, creșterea productivității și competitivității economiei naționale poate fi asigurată doar prin îmbunătățirea mediului investițional, reabilitarea infrastructurii (inclusiv prin majorarea investițiilor de stat), deetatizarea și eficientizarea utilizării fondurilor rămase în proprietate publică.

15. Elaborarea și realizarea unui program de reforme structurale cuprinzătoare și asigurarea promovării unor politici eficiente în continuare, vor fi facilitate de modernizarea administrației publice centrale, optimizarea procesului decizional, îmbunătățirea managementului finanțelor publice și perfecționarea managementului resurselor umane, inclusiv prin reformarea sistemului de salarizare în sfera bugetară.

16. Programul macroeconomic pentru următorii trei ani își propune menținerea inflației la nivelul de o singură cifră, cu aducerea acesteia la aproximativ 7 procente la sfârșitul anului

2008. Cu excepția anului 2006, deficitul bugetar nu va depăși 0,5 procente din PIB, deficitul contului curent se va menține în jurul cifrei de 5 procente din PIB. BNM va tinde spre menținerea rezervelor valutare internaționale la un nivel acceptabil pentru acoperirea a cel puțin trei luni de import la sfârșitul anului 2008. Guvernul asumă angajamentul de a normaliza relațiile financiare cu creditorii-membri ai Clubului de la Paris, inclusiv prin solicitarea restructurării datoriei.

17. Guvernul intenționează să monitorizeze în de aproape evoluția sărăciei și să accelereze reformele sistemului de asistență socială care, de rând cu sprijinul partenerilor internaționali pentru dezvoltare și creșterea economică robustă, vor permite diminuarea în continuare a acestui fenomen în conformitate cu SCERS.

D. Politica fiscală

18. Politica fiscală pentru următorii ani este orientată la încurajarea creșterii economice și asigurarea sustenabilității datoriei. Programul prevede în 2006 un deficit al bugetului în sectorul public de 0,8 procente din PIB, urmat de un deficit al bugetului public ce nu va depăși 0,5 procente din PIB în perioada 2007-2008. Mijloacele care vor fi disponibilizate în urma restructurării datoriei externe prin Clubul de la Paris vor fi direcționate pentru scopurile reducerii sărăciei. Ca și în anii precedenți, se presupune obținerea unui excedent bugetar primar care să fie utilizat pentru efectuarea plăților externe. În acest scop, vor continua eforturile de: (i) îmbunătățire a administrării fiscale, (ii) raționalizare a cheltuielilor discreționare, (iii) raționalizare a înlesnirilor fiscale, și (iv) îmbunătățire a accesului la resurse concesionale externe. În pofida acestor intenții ambițioase de a menține o politică fiscală austeră, eforturile Guvernului pot fi compromise de șocuri externe, cum ar fi cele legate de creșterea prețurilor la resursele energetice. În acest caz, ar putea fi necesară revizuirea mărimii deficitului bugetar, prin consultări cu personalul FMI.

19. După creșterea ascendentă a veniturilor în anii 2004 - 2005, se așteaptă că veniturile fiscale în următorii trei ani vor constitui aproximativ 32 procente din PIB. În luna ianuarie a anului 2006 au fost reduse impozitele pe venit și au fost eliminate facilitățile fiscale acordate la plata TVA în sumă de 300 mil. lei, iar cotele accizelor la unele mărfuri au fost indexate în corespundere cu rata inflației. Se preconizează că veniturile bugetului public național vor rămâne la nivelul de circa 37 procente din PIB pe parcursul perioadei de program.

20. Un obiectiv important al cadrului de cheltuieli pe termen mediu este identificarea resurselor în vederea majorării investițiilor publice. Acest obiectiv se va realiza atât prin raționalizarea cheltuielilor în baza recomandărilor studiului cheltuielilor publice, studiu realizat cu suportul Băncii Mondiale în anul 2006, cât și prin asigurarea unui acces mai mare la resurse externe concesionale. Cheltuielile sociale nu se vor diminua pe parcursul perioadei de program. De asemenea, vor continua eforturile de îmbunătățire a planificării strategice a cheltuielilor publice pentru asigurarea acoperirii financiare a priorităților SCERS.

21. Guvernul, cu asistența tehnică acordată de FMI, va continua eforturile de elaborare și realizare a unei reforme complexe a administrării fiscale, care va fi orientată spre reducerea poverii administrative a sistemului fiscal, ca modalitate de stimulare a dezvoltării afacerilor. Strategia, care va fi adoptată până la 30 septembrie 2006, se va concentra asupra abordării controalelor și perceperii forțate din punct de vedere a riscurilor, îmbunătățirii procesului de

restituire a TVA și promovării utilizării metodelor indirecte de apreciere a obligațiilor fiscale, inclusiv ca modalitate de combatere a facturării sub prețul mărfii la efectuarea operațiunilor de comerț extern.

22. Autoritățile afirmă intenția sa de a promova mărirea tarifelor achitate de gospodăriile casnice, întreprinderile și instituțiile bugetare pentru acoperirea majorării prețurilor la resursele energetice importate. Cu toate acestea, majorarea în continuare a prețurilor la resursele energetice poate duce la creșterea cererii pentru acordarea subvențiilor suplimentare gospodăriilor casnice sărace, ceea ce va necesita ajustări, în cadrul deficitului bugetar convenit. În acest sens, Guvernul contează pe suportul FMI și Băncii Mondiale în evaluarea impactului social potențial al creșterii prețurilor la resursele energetice asupra economiei, și a impactului acestui fenomen asupra sărăciei, precum și în elaborarea unor mecanisme eficiente de subvenționare.

23. În 2005, situația financiară a bugetului fondului de asigurare socială s-a deteriorat. Într-o măsură oarecare, această deteriorare rezultă din majorarea pensiilor la finele anului 2004. În ianuarie 2006, Guvernul a lansat procesul de reformare a sistemului de pensionare pentru lucrătorii sectorului agricol și a inclus judecătoria și procurorii în sistemul public de asigurări sociale de stat. Autoritățile s-au angajat să implementeze sistemul de evidență individuală a contribuțiilor de asigurări sociale de stat. În scopul asigurării stabilității financiare a bugetului asigurărilor sociale, până în anul 2008 se va efectua trecerea la calcularea beneficiilor, inclusiv a pensiilor, reieșind din contribuțiile de asigurări sociale transferate la bugetul asigurărilor sociale de stat de către solicitant. Între timp, până la 31 decembrie 2006, Guvernul, cu asistența tehnică acordată de instituțiile financiare internaționale, va elabora un plan pentru asigurarea stabilității financiare a Casei Naționale de Asigurare Socială pe termen mediu (începând realizarea acestui plan în ciclul bugetar din 2008).

E. Politici monetare și financiare

24. Începând cu 2006, Banca Națională a Moldovei va orienta politica monetară spre menținerea stabilității prețurilor în limitele unei singure cifre, recunoscând că, ca urmare, ar putea fi necesar de a majora ratele dobânzii și ar putea să sporească fluctuațiile cursului valutar. Actualmente, Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei atribuie BNM responsabilitatea pentru asigurarea stabilității monedei naționale, ceea ce poate fi interpretat ca asigurarea fie a stabilității cursului de schimb, fie a stabilității prețurilor. În scopul eliminării problemei obiectivului dublu, până la 31 iulie 2006 Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei va fi modificată astfel, încât să fie clar că obiectivul principal și responsabilitatea BNM constă în asigurarea stabilității prețurilor. De asemenea, legea modificată va fortifica independența Băncii Naționale prin interzicerea creditării directe a Guvernului și prin consolidarea independenței membrilor Consiliului de Administrație al BNM la exercitarea funcțiilor și atribuțiilor lor. La următoarea oportunitate, autoritățile intenționează să sugereze introducerea modificărilor în Constituție, având drept scop atât includerea unei referințe explicite privind independența Băncii Naționale a Moldovei, cât și clarificarea rolului BNM în exercitarea politicii monetare.

25. Autoritățile intenționează să promoveze o politică monetară mai restrictivă în scopul atingerii nivelului ratei inflației stabilit pentru 2006. Se preconizează creșterea bazei monetare la un nivel de 16 procente (decembrie 2005 comparativ cu decembrie 2006). În acest context, BNM va continua aplicarea metodelor indirecte ale politicii monetare, cum ar fi licitații de depozite și operațiuni pe piață deschisă, în scopul atingerii obiectivului privind rata inflației. Întru susținerea acestui obiectiv, până la 31 martie 2006 Guvernul va transfera depozitele bugetului de stat (care nu includ conturile fondului social, a fondului asigurărilor obligatorii în medicină, a fondurilor extrabugetare și de venituri speciale, precum și suma de până la 100 milioane de lei rezervată pentru deservirea datoriei externe) din băncile comerciale la BNM. În decursul anului 2006, BNM va fi pregătită pentru promovarea în continuare a politicii monetare restrictive în cazul în care consultările cu personalul FMI vor indica necesitatea acestuia pentru atingerea obiectivului privind rata inflației. În vederea sporirii capacității BNM de a desfășura operațiunile pe piață deschisă, Guvernul împreună cu BNM și cu asistența tehnică acordată de FMI, vor studia oportunitatea convertirii stocului creditelor directe nerambursate acordate Guvernului de BNM până în 2004 în hârtii de valoare vandabile cu scadență ce corespunde nivelului de sustenabilitate a datoriei publice.

26. Banca Națională va depune în continuare eforturi pentru asigurarea stabilității sectorului financiar și promovarea dezvoltării durabile a sectorului bancar. În special, în 2005 au fost adoptate modificările la legislație, în scopul implementării recomandărilor misiunii FSAP, inclusiv referitor la reducerea plafonului, la atingerea căruia acționarii băncilor trebuie să fie evaluați din punctul de vedere al aptitudinii profesionale și a bunei credințe (*fit and proper*). Cadrul legislativ revăzut solicită ca testul *fit and proper* să fie aplicat la orice schimbare a cotei acționarului, ceea ce va permite fortificarea capacității BNM de a asigura protecția contra creditării persoanelor afiliate sau acționarilor care acționează prin înțelegere reciprocă.

27. În conformitate cu recomandările misiunii FSAP, Guvernul elaborează o strategie „de ieșire” pentru băncile în care statul deține o cotă semnificativă, inclusiv Banca de Economii (BEM). Astfel, intenția Guvernului este de a privatiza Banca de Economii prin atragerea unui investitor bancar strategic care va aduce noi tehnologii, va consolida managementul, va aduce un flux nou de capital în bancă și va stimula concurența în sistemul bancar a Moldovei. Guvernul va da start acestui proces prin evaluarea independentă a valorii de piață a BEM, care va fi efectuată de o companie internațională cu renume (concursul pentru selectarea evaluatorului independent va fi anunțat la 1 mai 2006 cu depunerea ofertelor până la 31 august 2006 și selectarea companiei câștigătoare până la sfârșitul anului curent) și finalizată în 2007. Între timp, nici Guvernul și nici BNM nu vor acorda băncii regim preferențial, inclusiv în ceea ce privește impozitarea, reglementarea prudențială sau accesul la resurse.

28. Guvernul și Banca Națională a Moldovei va realiza în continuare măsurile prevăzute în SCERS și în Planul de Acțiuni RM – UE în domeniul financiar-bancar. În special, Moldova rămâne pe deplin fidelă eforturilor globale de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului. În aceasta ordine de idei, autoritățile intenționează să elaboreze un plan complex de consolidare a regimului combaterii spălării banilor și finanțării terorismului. Pentru acest scop, va fi solicitată asistență din partea Comitetului MONEYVAL și FMI. În perspectiva apropiată, până la 31 martie 2006 va fi modificată Legea cu privire la

Combaterea Spălării Banilor și Finanțării Terorismului, care va solicita întocmirea de către instituțiile financiare a rapoartelor privind tranzacțiile suspecte – indiferent de faptul că sunt efectuate de rezidenți sau nerezidenți – și prezentarea acestora Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției (CCCEC).

F. Reforme structurale

29. Obiectivul principal al programului constă în clarificarea rolului statului în economie. În acest context, pilonii reformelor structurale promovate de Guvernul Republicii Moldova sunt: (i) reforma administrației publice; (ii) reforma regulatorie; (iii) eficientizarea managementului finanțelor publice; și (iv) deetatizarea și îmbunătățirea gestionării patrimoniului public.

Reforma administrației publice

30. Un efort major în contextul reformelor structurale îl reprezintă reforma administrației publice centrale, cu scopul instituirii unui sistem al administrației publice centrale care să activeze în conformitate cu principiile de bună guvernare din țările-membre ale Uniunii Europene. Reforma în cauză presupune reorganizarea administrației publice centrale, optimizarea procesului decizional și perfecționarea managementului resurselor umane. Strategia de Reformare a Administrației Publice Centrale a fost elaborată în a doua jumătate a anului 2005, în cadrul unui proces care s-a bucurat de implicarea părților interesate, inclusiv partenerii internaționali pentru dezvoltare. Strategia a fost adoptată de Guvern în luna decembrie. Strategia presupune (i) redefinirea competențelor și atribuțiilor organelor centrale de specialitate ale administrației publice, și (ii) reconfigurarea structurii și funcțiilor executivului central pentru a asigura atingerea priorităților Guvernului. A fost efectuată prima etapă a reformei administrației publice - analiza funcțională a ministerelor și a autorităților administrației publice centrale cheie și analiza procesului decizional în administrația publică centrală. Va urma etapa a doua (a se finaliza până la 31 decembrie 2006) a analizei funcționale a autorităților administrației publice la nivel central (care nu au fost acoperite în cadrul primei etape), precum și a serviciilor publice desconcentrate în teritoriu. În baza rezultatelor analizei funcționale, Guvernul va propune modificări la numărul de personal din instituțiile publice individuale, recunoscând necesitatea reducerii personalului în unele din instituțiile publice și completării cu personal suplimentar în altele – îndeosebi, în scopul facilitării procesului de cooperare cu instituțiile europene.

31. Strategia prevede elaborarea proiectului de Lege a Serviciului Public, care urmează să reglementeze: (i) funcționarea organului administrativ central responsabil de gestionarea personalului în cadrul serviciului public; (ii) angajarea și promovarea în serviciul public pe bază de concurs; (iii) separarea funcțiilor politice de cele administrative. Proiectul Legii va fi prezentat în Parlament până la 31 decembrie 2006. Strategia presupune, de asemenea, elaborarea și aprobarea de către Guvern până la 30 septembrie 2006 a Codului etic al funcționarului public. Guvernul își afirmă intenția de a implementa treptat Legea Salarizării în Sectorul Bugetar, reieșind din limitele resurselor prevăzute în bugetele anuale și în baza consultărilor cu personalul FMI.

Reforma regulatorie

32. O parte componentă a reformei administrației publice centrale este reforma regulatorie, care are ca obiectiv crearea unui mediu deschis, flexibil și cu costuri scăzute pentru facilitarea investițiilor și inovațiilor în afaceri. Această reformă prevede două etape principale (i) dereglementarea și simplificarea și (ii) consolidarea capacității de reglementare adecvată în cadrul instituțiilor publice. În acest sens, în cadrul primei etape a reformei, în perioada anilor 2003-2005 au fost întreprinse mai multe acțiuni orientate la (a) simplificarea și centralizarea procedurii de licențiere, (b) simplificarea procedurii de înregistrare a întreprinderii; (c) reducerea conflictelor de interes dintre rolul inspecțiilor și interesele personalului angajat de aceste inspecții. În cadrul acestui proces de „ghilotină” a fost redus semnificativ numărul de autorizații, permise, licențe și certificate, care reglementează activitatea de întreprinzător (actualmente majoritatea urmează să fie eliberate cu titlul gratuit într-un număr limitat de zile). De exemplu, numărul activităților pentru care se solicită obținerea autorizațiilor și licențelor a fost redus de la 360 la 49, iar termenul de valabilitate al acestora a fost majorat.

33. Guvernul, prin elaborarea proiectului Strategiei Naționale, care va fi aprobat până la 30 iunie 2006, se angajează să transforme reforma regulatorie într-un proces continuu. În conformitate cu Strategia, etapa a doua a reformei regulatorii va demara odată cu aprobarea de către Parlament a Legii cu privire la Principiile și Mecanismele de Bază de Reglementare a Activității de Întreprinzător în primul semestru al anului 2006 și se va finaliza la începutul anului 2008. Legea în cauză va permite revizuirea și simplificarea cadrului legal ce reglementează activitatea de întreprinzător. Strategia prevede, de asemenea, sporirea gradului de transparență în aplicarea legilor și actelor normative prin instituționalizarea, până la 30 septembrie 2006, a sistemului de evaluare a impactului regulatoriu (EIR). De asemenea, după exemplul funcționării ghișeului unic la înregistrarea întreprinderilor, până la 30 septembrie 2006 va fi creat ghișeul unic pentru licențiere.

Managementul finanțelor publice

34. Guvernul va continua procesul de îmbunătățire a managementului finanțelor publice prin promovarea reformelor necesare pentru ajustarea instituțiilor bugetare și a cadrului legislativ la cerințele și standardele Uniunii Europene. Proiectul Managementul Finanțelor Publice implementat cu suportul Băncii Mondiale și a altor parteneri de dezvoltare are ca scop introducerea celor mai bune practici privind procesul de elaborare, executare și raportare a bugetului, privind evidența contabilă, exercitarea controlului și auditului financiar și crearea unui sistem integrat informațional de gestionare a finanțelor publice.

35. Pentru a îmbunătăți managementul operațiunilor de casă, Guvernul a închis conturile teritoriale de venituri ale fondului social în băncile comerciale și a transferat mijloacele la conturile respective în Trezorerie. Totodată, Guvernul planifică închiderea conturilor de casă ale Inspectoratului Fiscal de Stat în băncile comerciale și stabilirea unui sistem care va permite Trezoreriei să monitorizeze lunar restul conturilor instituțiilor bugetare menținute în băncile comerciale (până la 31 martie 2006). Între timp, până la 30 septembrie 2006, Guvernul va elabora un plan – cu asistența tehnică acordată de FMI - pentru transferarea în 2007 la Trezorerie a conturilor de cheltuieli a fondului social și fondului de asigurări în

medicină, precum și a conturilor de venituri (mijloacele proprii speciale) a instituțiilor bugetare (de exemplu, reducerea zilnică la zero a disponibilităților autorităților publice din afara sistemului Trezoreriei de Stat). Până în 2010, când va fi pe deplin implementat sistemul de gestionare a finanțelor publice, plățile fondului social și fondului de asigurări în medicină vor fi efectuate de Trezorerie.

Privatizarea și gestionarea patrimoniului public

36. Guvernul intenționează să optimizeze gestionarea patrimoniului public și să revigoreze procesul de privatizare. În acest scop, pe parcursul anului 2005, Guvernul a efectuat inventarierea și evaluarea performanțelor întreprinderilor cu participarea statului și a efectuat un studiu detaliat al metodelor de privatizare aplicate în Moldova. În baza constatărilor acestor studii, a fost elaborat concepția cu privire la gestionarea și deetatizarea patrimoniului public care, în perspectiva apropiată, are drept scop transformarea în societăți pe acțiuni a întreprinderilor supuse privatizării și introducerea principiilor gestionării corporative pentru restul întreprinderilor. Deși nu toate întreprinderile de stat vor fi transformate în societăți pe acțiuni din start (reieșind din considerente de cost), aceste întreprinderi vor fi puse în aceleași condiții ca și alte companii pe acțiuni. De exemplu, aceste întreprinderi vor calcula și vor plăti dividende acționarilor, dacă va fi oportun, și vor fi administrate de consilii cu participarea majoritară a reprezentanților Ministerului Finanțelor sau Ministerului Economiei și Comerțului.

37. În scopul promovării transparenței bugetare, Ministerul Finanțelor, în conformitate cu Manualul FMI de Statistică a Finanțelor Publice (2001), va efectua o analiză anuală a rezultatelor financiare a întreprinderilor de stat și a societăților pe acțiuni în care statul deține cote procentuale. Începând cu elaborarea procesului bugetar pentru 2008, analiza rezultatelor financiare se va efectua pentru toate întreprinderile de stat și societățile pe acțiuni în care statul deține mai mult de 51 procente. Rezultatul acestui studiu va fi prezentat Parlamentului ca material de fond suplimentar la Nota Explicativă la proiectul Legii Bugetului de Stat. Până la 30 septembrie 2006 Guvernul va adopta o decizie cu privire la crearea unei secții responsabile pentru această activitate în cadrul Ministrului Finanțelor. În acest scop, modificările la Legea cu privire la Întreprinderea de Stat vor fi prezentate Parlamentului până la 30 iunie 2006 și vor fi aprobate de legislativ până la 31 decembrie 2006. În primul semestru ale 2008, Guvernul va evalua rezultatele acestor reforme și, după caz, va propune transformarea în societăți pe acțiuni a tuturor întreprinderilor de stat.

38. În vederea accelerării procesului de deetatizare, Guvernul ia în considerație un spectru vast de mecanisme, inclusiv parteneriatele între sectoarele public și privat. În primul trimestru ale 2006, Guvernul intenționează să introducă modificări în Hotărârile Guvernului, având drept scop raționalizarea procesului de privatizare. Totodată, Guvernul planifică revizuirea și prezentarea Parlamentului a unei liste lărgite a întreprinderilor pentru includerea acestora în programul de privatizare, în baza studiului efectuat în 2005. Mai mult, se presupune că proiectul Legii cu privire la Gestionarea și Deetatizarea Patrimoniului Public (care va include un cadru de raportare pentru întreprinderile publice bazat pe prevederile Manualului FMI de Statistică a Finanțelor Publice din 2001) și modificările și completările la Legea privind Datoria Publică care va prevedea prezentarea Ministerului Finanțelor a rapoartelor obligatorii privind toate datoriile întreprinderilor de stat vor fi prezentate

Parlamentului pentru examinare până la 30 septembrie 2006 și vor fi aprobate de Parlament până la 31 decembrie 2006.

39. Guvernul consideră că procedura aplicată curent la restructurarea întreprinderilor nesolvabile prin intermediul Consiliului Creditorilor necesită a fi perfecționată. În scopul diminuării impactului bugetar al datoriilor fiscale ale întreprinderilor nerentabile, precum și pentru eliminarea concurenței neloiale, Guvernul urmează să înainteze propuneri privind modificarea și completarea Legii Insolvabilității (nr. 632-XV din 14 noiembrie 2001), care ar prevedea înlocuirea Consiliului Creditorilor cu un sistem nou pentru soluționarea problemelor de insolvabilitate începând cu anul 2007. Totodată, Guvernul va prevedea termenul limită până la 30 septembrie 2006, după expirarea căruia Consiliului Creditorilor nu va accepta noi cazuri de reeșalonare a datoriilor. Mai mult ca atât, din februarie până în septembrie 2006, Consiliului Creditorilor urmează să semneze acorduri noi de reeșalonare a datoriei, suma totală a cărora nu va depăși 100 milioane lei, cu termenul de scadență deplină a sumei fiecărei datorii restructurate într-un termen de cel mult trei ani de zile. În acest context, acorduri noi vor fi considerate acele acorduri care încă nu au trecut la etapa post-moratoriu, adică acordurile care se referă la cazuri absolut noi de restructurare, precum și la cazurile, referitor la care Consiliul Creditorilor cu a adoptat Planuri de restructurare până la 31 ianuarie 2006. Consiliul Creditorilor va fi desființat până la 31 decembrie 2006, iar competențele de monitorizare a acordurilor de reeșalonare semnate anterior vor fi atribuite Inspectoratului Fiscal de Stat și judecătoriilor respective. Totodată, Guvernul intenționează să perfecționeze cu asistența FMI cadrul legislativ, normativ și instituțional care vizează procedura de faliment.

40. Guvernul își propune aprobarea unei noi strategii de promovare a exporturilor, care ar spori capacitățile Republicii Moldova de a penetra piețele externe. În mod particular, se pune obiectivul de diversificare a piețelor de desfacere și reducere a barierelor tarifare și netarifare în calea comerțului exterior. Începând cu 1 august 2005, Sistemul Informațional Asycuda World se implementează la toate birourile vamale. Guvernul intenționează să elaboreze o Strategie de administrare a riscurilor vamale în vederea creării profilurilor de risc. De asemenea, începând cu 30 septembrie 2006, va fi abrogată cerința de a tranzacționa exportul cerealelor prin intermediul Bursei de Mărfuri, iar în continuare astfel de cerințe nu vor fi introduse pentru alte produse de export. Totodată, nu vor exista restricții privind modalitatea de transportare (tren vs. camion) pentru produsele agricole. Concomitent, îmbunătățirea administrării fiscale (menționată mai sus) va duce la consolidarea capacității Inspectoratului Fiscal de Stat în combaterea facturării sub prețul mărfii la efectuarea operațiunilor de comerț extern.

41. Moldova este pe deplin angajată în implementarea Planului de Acțiuni Republica Moldova-UE semnat în februarie 2005. Planul acoperă aproape toate aspectele activității politice, economice și sociale ale Moldovei și corespunde obiectivelor SCERS. În scopul evitării dublării eforturilor, Guvernul intenționează să coordoneze implementarea și monitorizarea ambelor planuri într-un mod consecvent, în baza consultărilor cu Comisia Europeană, Banca Mondială, FMI și cu alte părți interesate.

Tabelul 1. Acțiuni de prioritate. Criteriile de realizare a indicatorilor structurali și indicatorii structurali de performanță

Acțiuni de prioritate

Respectarea tuturor indicatorilor macroeconomici cantitativi stabiliți pentru sfârșitul lunii martie 2006.

Transferarea depozitelor guvernului central (cu excepția conturilor Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, Casei Naționale de Asigurări Sociale, fondurilor speciale și extrabugetare, precum și a sumei de până la 100 milioane lei rezervate pentru deservirea datoriei externe) din băncile comerciale la Banca Națională.

Remiterea către Parlament a modificărilor la Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei, care va stabili că obiectivul principal a BNM constă în asigurarea stabilității prețurilor, va interzice creditarea directă a Guvernului și va consolida independența membrilor Consiliului de Administrație al Băncii Naționale la exercitarea funcțiilor și atribuțiilor lor și va acorda NBM autoritatea deplină asupra politicii monetare.

Revocarea modificărilor la Articolul 5 (3) din Legea cu privire la Combaterea Spălării Banilor și Finanțării Terorismului, în ceea ce privește raportarea tranzacțiilor efectuate de nerezidenți, care au fost introduse prin Legea Nr. 255-XVI.

Închiderea conturilor de casă ale Inspectoratului Fiscal de Stat și a conturilor de venituri ale unităților teritoriale ale Casei Naționale de Asigurări Sociale în băncile comerciale și înlocuirea acestora cu conturile stabilite la Trezorerie; implementarea unui sistem care va permite ca Trezoreria să monitorizeze lunar celelalte conturi ale instituțiilor bugetare în băncile comerciale (inclusiv conturile Serviciului Vamal).

Anunțarea concursului de selectare a companiei care va efectua evaluarea independentă a valorii Băncii de Economii.

Criteriile propuse de realizare a indicatorilor structurali și indicatorii structurali de performanță propuși

	MEFP	Data
Criteriile de realizare a indicatorilor structurale		
Nici Guvernul și nici NBM nu vor acorda regim preferențial Băncii de Economii (inclusiv în ceea ce privește impozitarea, accesul la depozitele guvernului, sau abținerea prudențială).	¶27	Permanent
Prezentarea Parlamentului spre aprobare a modificărilor la legea cu privire la întreprinderea de stat, prin care sunt stabilite condițiile de guvernare corporativă similare celor stabilite pentru companiile pe acțiuni.	¶37	30 iunie 2006

Aprobarea de către Parlament a modificărilor la Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei, prin care se stabilește asigurarea stabilității prețurilor ca obiectiv principal al BNM și se interzice creditarea directă a guvernului, astfel consolidând independența membrilor Consiliului de Administrație a BNM la exercitarea funcțiilor și atribuțiilor lor și atribuirea BNM împuternicirilor depline asupra politicii monetare.	¶24	31 iulie 2006
Consiliului Creditorilor urmează să semneze în perioada februarie-septembrie acorduri de reeșalonare a datoriilor, suma totală a cărora nu va depăși 100 milioane lei, iar perioada de achitare deplină a datoriei acestor întreprinderi nu va depăși trei ani.	¶39	30 septembrie 2006
Guvernul va adopta strategia de reformă a administrației fiscale și un plan de implementare a strategiei, cu scopul general de reducere a poverii administrative a sistemului fiscal și de consolidare a sistemului de colectare a veniturilor, care va include, în special, o abordare a controlului fiscal și impunerii executării legislației din perspectiva riscurilor, perfecționarea procesului de restituire a TVA și aplicarea metodelor indirecte de evaluare a obligațiilor fiscale, inclusiv ca măsură de combatere a facturării sub prețul mărfii în operațiunile de comerț extern.	¶21	Sept. 30, 2006
Indicatorii structurali de performanță		
Trecerea majorării de preț la gazele naturale importate către consumatori (gospodăriile casnice și întreprinderi), asigurând ca tarifele să fie stabilite la un nivel de recuperare a costurilor și menținând în continuare sistemul curent de compensații nominative.	¶22	Permanent
Stabilirea unui sistem responsabil pentru efectuarea evaluării impactului reformei regulatorii vis-a-vis noile legi și regulamente.	¶33	30 septembrie 2006
Elaborarea unui plan pentru transferarea în 2007 a conturilor speciale de venituri (proprie) ale unităților bugetare și ale conturilor de cheltuieli ale fondului social și ale fondului de asigurări în medicină la Trezorerie (de exemplu, reducerea zilnică la zero a disponibilităților unităților bugetare în băncile comerciale).	¶35	30 septembrie 2006
Eliminarea cerinței privind tranzacționarea exportului de cereale prin intermediul Bursei de Mărfuri.	¶40	30 septembrie 2006
Adoptarea de către Guvern a strategiei pentru consolidarea procedurilor de faliment.	¶39	30 septembrie 2006
Remiterea Parlamentului spre aprobare a Legii cu privire la Gestionarea și Deetatizarea Patrimoniului Public (care va include cadrul de raportare pentru întreprinderile de stat în baza Manualului „Statistica Finanțelor Publice” (GFS 2001)) și a modificărilor la Legea cu privire la Datoria Publică prin care se va prevedea prezentarea obligatorie Ministerului Finanțelor a rapoartelor privind	¶38	30 septembrie 2006

toate datoriile acumulate de întreprinderile de stat.

Elaborarea unui plan pentru a asigura o bază financiară durabilă pentru Casa Națională de Asigurări Sociale (pentru bugetul anului 2008)	¶23	31 decembrie 2006
Prezentarea Parlamentului spre aprobare a proiectelor de legi cu privire la serviciul public	¶31	31 decembrie 2006
Consiliul Creditorilor va fi oficial desființat. Inspectoratul Fiscal de Stat va asuma responsabilitatea pentru monitorizarea datoriilor fiscale neachitate, iar instanțele judecătorești respective se vor ocupa cu perceperea datoriilor non-fiscale.	¶39	31 decembrie 2006
Finalizarea analizei detaliate funcționale a tuturor ministerelor și agențiilor din cadrul administrației publice centrale	¶30	31 decembrie 2006
Anunțarea câștigătorului concursului pentru efectuarea evaluării independente a BEM	¶27	31 decembrie 2006
Aprobarea de către Parlament a Legii cu privire la Managementul și Deetatizarea Patrimoniului de Stat și a Legii cu privire la Datoria Publică.	¶38	31 decembrie 2006

MEMORANDUMUL TEHNIC DE ÎNȚELEGERE

1. Acest Memorandum Tehnic de Înțelegere (TMU) are drept scop definirea variabilelor determinate de țintele cantitative (criteriile de performanță și țintele indicative, vezi Tabela 1) stabilite de Memorandumul cu privire la Politicile Economice și Financiare (MEFP) și descrierea metodelor care trebuie utilizate pentru evaluarea performanței programului în raport cu aceste ținte.

I. ASUMĂRI PENTRU SCOPURILE PROGRAMULUI

2006

2. Disbursarea creditului în valoare de 38,5 milioane dolari SUA

3. Veniturile bugetului public național din privatizare în 2006 se vor cifra la 67,8 milioane lei.

4. Pentru scopurile monitorizării programului, componentele bilanțului contabil ale BNM denumite în dolari SUA vor fi convertite la cursul de schimb stabilit de program. Cursul de schimb stabilit de program pentru leul moldovenesc (MDL) în raport cu dolarul SUA este de 12,832 lei pentru un dolar SUA. Pentru scopurile programului sumele denumite în alte valute vor fi convertite în dolari SUA prin aplicarea cursului de schimb corespunzător încrucișat vizavi de dolarul SUA înregistrat la sfârșitul anului 2005.

5. Pentru a calcula ajustări pentru disbursări din sursele externe în cazul în care acestea vor depăși sumele prevăzute de program, va fi utilizat cursul de schimb valabil la ziua disbursării. Pentru a calcula ajustări în cazul insuficienței disbursărilor în raport cu sumele prevăzute de program, pentru disbursare va fi utilizat cursul de schimb asumat de program.

II. CERINȚELE PRIVIND PREZENTAREA RAPOARTELOR

6. Datele macroeconomice necesare pentru evaluarea criteriilor de performanță și a țintelor indicative în scopul măsurării performanțelor vor fi prezentate personalului FMI, incluzând, dar nefiind limitate la datele indicate în Tabelul 2. Autoritățile vor asigura remiterea promptă către personalul FMI a informațiilor vizând rectificarea datelor.

III. ȚINTELE ȘI DEFINIȚIILE PENTRU SCOPURILE PROGRAMULUI

Limita minimă a stocului rezervelor internaționale nete (NIR)

(milioane lei)

Poziția la	Nivelurile minime Rezerve internaționale nete (Criteriu de performanță)
31 martie 2006	6,410
30 iunie 2006	6,791
30 septembrie 2006	7,866
31 decembrie 2006	8,276

7. **Rezervele internaționale nete a BNM** în valutele convertibile sunt definite ca diferența dintre rezervele brute și pasivele în valutele convertibile. Pentru scopurile de monitorizare a acestui program, rezervele brute ale BNM sunt definite ca aurul monetar, disponibilitățile de DST, orice poziție de rezervă la FMI și disponibilitățile de valută ale BNM în valutele convertibile, inclusiv disponibilitățile de hârtii de valoare denumite în valutele convertibile utilizate liber pentru achitări la efectuarea tranzacțiilor internaționale, calculate reieșind din asumările programului la cursul de schimb bilateral. Din activele de rezervă se exclud subscrierile de capital la instituțiile financiare străine, activele nefinanciare pe termen lung, disbursările mijloacelor de Banca Mondială sau orice altă instituție internațională menite pentru recreditare și implementare a proiectelor, activele în valute neconvertibile și activele de rezervă depuse drept gaj pentru creditele externe sau altfel grevate, inclusiv plățile în valută străină cauzate de tranzacțiile cu active derivative (contracte de tip futures, forward, swap sau opțiuni). Pasivele de rezervă în valutele convertibile sunt definite ca utilizarea creditului FMI și pasivele BNM în valutele convertibile față de nerezidenți cu scadența inițială până la un an, inclusiv cele cu scadența inițială de un an. Din pasivele de rezervă se exclud pasivele cu scadența inițială mai mare de un an.

Plafoanele activelor interne nete (NDA) și a bazei monetare a BNM

(milioane lei)

Poziția la:	Nivelul minim NDA (Criteriu de performanță)	Nivelul maxim Baza monetară (Ținta indicativă)
31 martie 2006	60	6,470
30 iunie 2006	55	6,846

30 septembrie 2006	-477	7,390
31 decembrie 2006	-150	8,126

8. **Baza monetară** este definită ca circulație monetară (în afară băncilor), numerar în casa băncilor, total rezerve obligatorii și soldul aflat la conturile corespondente în lei ale băncilor la BNM.

9. **Activele interne nete ale BNM** sunt definite ca diferența dintre baza monetară (vezi definiția din aliniatul 8) și activele externe nete ale BNM.

10. **Activele externe nete ale BNM** sunt definite ca rezerve brute în valute convertibile (conform definiției din p. 7) plus active externe în valute neconvertibile, fonduri disbursate de Banca Mondială sau alte instituții internaționale, destinate pentru acordarea creditelor și implementarea proiectelor, și activele externe gajate sau grevate într-un alt mod, inclusiv cereri în valută străină care rezultă din tranzacțiile cu activele derivative și alte active externe nete minus obligațiunile în valută străină ale BNM față de nerezidenți.

Limita minimă a totalului soldului de casă al bugetului public național
(milioane lei)

	Soldul de casă (Criteriu de performanță)
Schimbare cumulativă din 31 decembrie 2004	
31 decembrie 2005	634
Schimbare cumulativă din 31 decembrie 2005	
31 martie 2006	-247
30 iunie 2006	-417
30 septembrie 2006	-303
31 decembrie 2006	-350

11. Definiția **guvernul general** include bugetele guvernelor central și local. Totodată, bugetul public național include fondul de asigurare socială, fondul de asigurare în medicină, fonduri speciale și extrabugetare și proiectele investiționale finanțate din exterior. Bugetul guvernului local include fonduri speciale și extrabugetare. Autoritățile vor informa personalul FMI despre apariția fondurilor speciale sau extrabugetare noi care pot fi create pe parcursul programului în scopul executării operațiunilor de caracter fiscal și vor asigura includerea acestor fonduri în bugetul public național. Se exclud orice entități de stat care au un statut legal separat. Creditarea netă de către sistemul bancar a guvernului general este definită ca datorii restante ale sectorului bancar față de guvernul general (cu excluderea cererilor asociate cu dobânda calculată, plățile fiscale și contribuțiile la Fondul Social ale băncilor comerciale și acordarea creditelor de băncile comerciale din contul creditelor

externe), inclusiv overdraft-uri, credite directe și disponibilități de hârtii de valoare de stat minus depozitele guvernului general (cu excluderea dobânzii calculate la depozitele guvernului și inclusiv conturile proiectelor investiționale finanțate din surse externe)¹. Ministerul Finanțelor va pune la dispoziție date cu privire la valorile mobiliare de stat deținute și cu privire la proiectele investiționale finanțate din surse externe.

12. **Limitele trimestriale ale sumei deficitului de casă al guvernului general** sunt cumulative și vor fi monitorizate **din punct de vedere financiar** ca suma creditului net al sistemului bancar față de guvern (cu excluderea schimbării stocului hârtiilor de valoare de stat emis pentru scopurile recapitalizării băncii centrale), plasarea netă de guvernul general a hârtiilor de valoare în afara sistemului bancar național, alte credite nete acordate guvernului general de sectorul nebancaș național, mijloace obținute de guvernul general din contul datoriei externe² pentru susținerea directă a bugetului și pentru implementarea proiectelor specifice minus datoriile achitate și veniturile din privatizare obținute în rezultatul vânzării activelor de stat, după deducerea costurilor direct asociate cu vânzarea acestor active. Ar putea fi necesară revizuirea metodologiei de calculare a deficitului conform prevederilor prezentului Memorandum Tehnic de Înțelegere odată cu introducerea modificărilor planificate în Planul de conturi în aprilie, 2006.

13. **Hârtii de valoare de stat** în formă de obligațiuni cu cupon zero vândute cu o reducere vizavi de valoarea lor nominală vor fi tratate ca articole de finanțare în evidența fiscală, prin înregistrarea sumelor de facto obținute de la cumpărători. La data de răscumpărare, valoarea de vânzare va fi înregistrată ca amortizare, iar diferența între amortizare, astfel definită, și valoarea nominală va fi înregistrată ca achitare dobânzii la datoria internă.

14. **Limitele datoriei externe** se aplică la (i) contractarea sau garantarea datoriei externe neconcesionale pe termen scurt (cu scadența inițială până la și inclusiv un an) și (ii) contractarea sau garantarea datoriei neconcesionale pe termen mediu și lung cu scadența inițială mai mare de un an. Datoria pe termen scurt include toate obligațiile pe termen scurt cu excluderea creditelor comerciale de import. Datoria pe termen scurt denominată în alte valute decât dolarul SUA va fi convertită în dolari SUA la cursul de schimb prevalent la data disbursării. Datoria pe termen mediu și lung denominată în alte valute decât dolarul SUA va fi convertită în dolari SUA conform cursului de schimb încrucișat actual.

15. Noțiunea de **datorie** se aplică așa cum este definită la punctul nr. 9 din Liniile Directoare ale FMI privind Criteriile de Performanță referitoare la datoria externă, adoptate la 24 august 2000 (Decizia nr. 12274-(00/85)³. Acest criteriu de performanță se aplică nu

---

¹ Pentru calculul sumei nete a creditului acordat Guvernului de către sistemului bancar vor fi excluse conturile 1731, 1732, 1733, 1735, 1761, 1762, 1763, 1801, 1802, 1805, 1807, 2711, 2717, 2721, 2727, 2732, 2733, 2796, 2801 și 2802.

² Datoria este definită în sensul prezentat în trimiterea nr. 3; vezi aliniatul privind plafonul datoriei externe.

³ Datoria este definită ca obligație curentă, adică obligație convențională, creată în baza contractului prin furnizarea valorii, fie în forma activelor (inclusiv valutele) sau serviciilor, care solicită de la cel obligat să

numai la datorie în sensul exprimat mai sus, ci și la angajamentele contractate sau garantate pentru care nu a fost primită valoarea.

16. Pentru scopurile programului, **garantarea** unei datorii apare din orice angajament legal al guvernului sau al BNM sau al altei instituții care acționează din numele guvernului de a deservi o astfel de datorie în cazul neachitării din partea recipientului.

17. **Concesionalitatea** va fi calculată prin aplicarea ratelor de scont pentru valutele specifice pe baza ratelor de referință pentru dobânzile comerciale (CIRR) OECD. Media CIRR de zece ani va fi utilizată ca rată de scont pentru evaluarea concesionalității creditelor cu scadența inițială de cel puțin 15 ani, iar media CIRR de șase luni va fi utilizată pentru evaluarea concesionalității creditelor cu scadența inițială de mai puțin de 15 ani. Atât la media de zece ani, cât și la cea de șase luni se vor aplica următoarele marje: 0,75 procente pentru perioada de rambursare mai mică de 15 ani; 1 procent pentru perioada de 15–19 ani; 1,15 procente pentru perioada de 20–30 ani și 1,25 procent pentru perioada de mai mult de 30 ani. Conform acestei definiții, numai împrumuturile cu elementul nerambursabil de cel puțin 35 procente din valoarea totală a împrumutului vor fi excluse din plafoanele stabilite la împrumut. Plafonul datoriei nu se va aplica la împrumuturi clasificate ca obligațiile BNM față de rezervele internaționale.

18. Pentru scopurile programului, stocul datoriei externe include angajamentele față de deservirea datoriei cu termenul expirat (rambursarea sumei principale a împrumutului și achitarea dobânzii) care apar în legătura cu orice datorie contractată sau asumată de Guvernul Republicii Moldova sau de BNM, sau de orice altă instituție care acționează din numele Guvernului Republicii Moldova. Plafonul privind achitarea noilor datorii externe va fi aplicat permanent pe întreaga durată a aplicării mecanismului de facilitare. Plafonul nu se aplică la achitarea datoriei externe care apare din renegocierea datoriei externe cu creditorii externi, inclusiv cu creditorii-membrii Clubului de la Paris; și în mod specific, la achitarea datoriei externe în cazul în care creditorul este de acord cu amânarea achitării până la inițierea negocierilor.

19. Datoriile aferente cheltuielilor sunt definite ca diferența între obligațiile de plată scadente și achitățile efectuate real. Acestea pot să apară la orice articol de cheltuieli, inclusiv transferturi, deservirea datoriei, salarii, pensii, achitarea consumului de energie sau plata pentru bunuri și servicii. Datorii aferente cheltuielilor la plata bunurilor și serviciilor prestate de furnizori, sunt definite ca obligații față de furnizori, datorate, dar neachitate de o perioadă mai mare de 30 de zile și care sunt necontestate. Datorii acumulate între bugetul de stat,

---

efectueze una sau mai multe plăți în forma activelor (inclusiv valutele) sau serviciilor, la un moment dat în viitor; aceste plăți vor fi utilizate pentru achitarea obligațiilor aferente sumei principale și/sau dobânzii asumate în baza contractului. Datorii, penalități și recuperarea pierderilor în bază hotărârii instanței judecătorești cauzate de neachitări în cadrul obligațiunilor contractuale care constituie datoria se consideră datorie. Neachitarea unei astfel de obligații care, conform acestei definiții, nu se consideră datorie (de exemplu, achitarea contra livrării) nu va conduce la crearea datoriei.

guvernele locale, fondul social, fondul de asigurări în medicină și fondurile extrabugetare nu se includ în plafonul datoriilor aferente cheltuielilor bugetului public național.

IV. AJUSTĂRI

20. În cazul în care suma veniturilor din privatizare vor depăși asumările utilizate pentru scopurile programului, va fi necesară inițierea negocierilor cu personalul FMI pentru a conveni asupra modului de utilizare a acestora.

21. În cazul în care disbursările împrumuturilor externe vor depăși asumările utilizate pentru scopurile programului, plafonul deficitului de casă al guvernului general va fi majorat cu o valoare corespunzătoare până la limita cumulativă de 125 milioane lei. În cazul insuficienței disbursărilor, plafonul va fi diminuat cu sumă deplină.

22. Plafonul activelor interne nete ale BNM va fi majorat cu valoarea nominală a hârtiilor de valoare de stat emise pentru scopurile de recapitalizare a BNM și diminuate cu valoarea nominală de răscumpărare a hârtiilor de valoare de stat emise anterior pentru aceleași scopuri.

Tabelul 1. Moldova: Criteriile cantitative de performanță și țintele indicative, 31 martie – 31 decembrie 2006 1/

	Stocuri 2/ 31 decembrie 2005	31 martie 2006 Țintele indicative	30 iunie 2006 Țintele indicative	30 septembrie 2006 Criteriile de performanță	31 decembrie 2006 Țintele indicative
1. Criteriile cantitative de performanță (milioane lei)					
Plafonul activelor interne nete ale BNM	569	60	55	-477	-150
Limita minimă a soldului fiscal guvernului general ^{3/}	634	-247	-417	-303	-350
Limita minimă a activelor interne nete ale BNM	6 436	6 410	6 791	7 866	8 276
Plafonul datoriei externe neconcesionale contractate sau garantate de guvernul general	...	0	0	0	0
2. Criteriile de performanță permanente					
Plafonul acumulării stocului datorii externe 4/	...	0	0	0	0
3. Țintele indicative (milioane lei)					
Plafonul bazei monetare	7 002	6 470	6 846	7 390	8 126
Plafonul schimbării stocului datorii interne aferent cheltuielilor guvernului general	...	0	0	0	0
4. Asumare de bază (milioane lei, cu excepția cazurilor indicate)					
Finanțarea concesională a datoriei externe	327	130	231	362	494
în milioane dolari SUA	...	10	18	28	39
Venituri în urma privatizării	176	9	30	50	68

Sursă: autoritățile Republicii Moldova și estimările personalului FMI.

1/ Cifrele pentru anul 2006 se referă la fluxurile cumulative începând cu sfârșitul anului 2005, cu excepția cazurilor indicate. Criteriile cantitative de performanță pentru anul 2006 sunt calculate în baza cursului de schimb estimat la nivel de 12,832 lei/dolar SUA.

2/ Cu excepția soldului fiscal al guvernului general și a împrumuturilor concesionale în cadrul datoriei externe, care reprezintă fluxuri.

3/ În cazul în care disbursele datoriei externe vor depăși asumsiile utilizate pentru scopurile programului, plafonul deficitului de casă a guvernului general va fi majorat cu o valoare corespunzătoare până la limita cumulativă de 125 milioane lei. În cazul insuficienței disburseurilor, plafonul va fi diminuat cu sumă deplină.

4/ Cerința va intra în vigoare odată cu aprobarea programului cu FMI

Tabelul 2. Moldova: Datele solicitate de personalului FMI

Articol	Periodicitate
Datele fiscale (a se prezenta de Ministerul Finanțelor)	
Operațiunile bugetului public național: venituri, cheltuieli și finanțare (funcțională și economică).	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni după sfârșitul fiecărei luni
Datoria internă	Lunar, nu mai târziu de două săptămâni după sfârșitul fiecărei luni
Arieratele interne	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni după sfârșitul fiecărei luni
Venituri din privatizare vărsate în buget (în lei și în valută străină, fără costul tranzacției de vânzare)	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni după sfârșitul fiecărei luni
Datele monetare (a se prezenta de BNM)	
Sinteza monetară a BNM	Săptămânal, nu mai târziu de o săptămână după sfârșitul fiecărei săptămâni
Sinteza monetară vizând sistemul bancar	Săptămânal, nu mai târziu de două săptămâni după sfârșitul fiecărei săptămâni
Cerințele nete vizavi guvernul general (BNM și băncile comerciale)	Săptămânal, nu mai târziu de două săptămâni după sfârșitul fiecărei săptămâni
Indicatorii financiari a băncilor comerciale (Departamentul Supraveghere Bancară a BNM)	Lunar, nu mai târziu de patru săptămâni după sfârșitul fiecărei luni
Fluxuri de numerar în valutele străine	Lunar, nu mai târziu de două săptămâni după sfârșitul fiecărei luni
Operațiuni valutare (datele BNM)	Lunar, nu mai târziu de două săptămâni după sfârșitul fiecărei luni
Datele pieței valutare (volumul vânzărilor, intervenții, cursul de schimb)	Zilnic, nu mai târziu de 12 ore după sfârșitul zilei
Operațiuni de sterilizare efectuate de BNM	Săptămânal, nu mai târziu de o săptămână după sfârșitul fiecărei săptămâni
Tranzacții pe piața interbancară (volumul, ratele medii)	Săptămânal, nu mai târziu de o săptămână după sfârșitul fiecărei săptămâni
Balanța de plăți (a se prezenta de BNM)	
Datele contului curent și ale contului de capital	Trimestrial, nu mai târziu de șase săptămâni după sfârșitul fiecărui trimestru
Transferturi/remitențe prin intermediul sistemului bancar	Lunar, nu mai târziu de șase săptămâni după sfârșitul fiecărei luni
Datele privind datoria externă (a se prezenta de MF)	
Informații vizând noile împrumuturi externe contractate sau garantate de guvern.	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni după sfârșitul fiecărei luni
Deservirea datoriei: total spre achitare cu indicația creditorilor și real achitată	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni după sfârșitul fiecărei luni
Disbursarea granturilor și creditelor cu indicația creditorului	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni după sfârșitul fiecărei luni
Alte date (a se prezenta de Biroul Național de Statistică)	
Indice al prețurilor de consum (general)	Lunar, nu mai târziu de două săptămâni după sfârșitul fiecărei luni.
Conturile naționale cu indicația sectoarelor de producere în termeni nominali și reali	Trimestrial, nu mai târziu de trei luni după sfârșitul fiecărui trimestru
Datele vizând exportul și importul cu indicația valorii, volumului și valorilor de unitate, cu indicația principalelor categorii și țări	Lunar, nu mai târziu de două luni după sfârșitul fiecărei luni

Republica Moldova: Indicatori Economici Selectivi

	2003	2004	2005 Estim.	2006 Progn.
	(modificarea în % dacă nu este indicat altfel)			
Producția și prețurile				
PIB nominal (în milioane MDL)	27,619	32,032	36,755	42,585
Creșterea PIB real	6.6	7.4	7.1	6.0
Prețurile de consum (la sfârșitul perioadei)	15.7	12.6	10.0	9.0
	(% din PIB)			
Finanțele publice (guvernul general)				
Soldul total (de casă)	0.2	0.8	1.7	-0.8
Soldul primar	2.3	2.7	3.0	0.6
	(modificarea în %, dacă nu este indicat altfel)			
Agregate monetare și creditul				
Masa monetară (M3)	30.7	37.7	35.0	29.4
Credite în economie	44.4	22.2	35.0	26.8
Sectorul extern				
Soldul contului curent (în % din PIB)	-6.8	-2.7	-5.6	-5.4
Total datoria externă (în % din PIB)	88.7	63.8	54.7	51.3
Total serviciul datoriei (în % din exportul mărfurilor și serviciilor)	19.8	21.3	20.2	14.5
Rezervele oficiale brute (în milioane dolari SUA)	302	470	597	750

Sursă: Autoritățile Moldovei și estimările personalului FMI.